

TA'LIM JARAYONIDA FIZIKA FANINI O'QITISHNING NOAN'ANAVIY
USULLARI

Daminova Nozima Maxamadsalixovna
Abduraxmanov Anvarbek Gapparbekovich
Respublika musiqa va san'at kolleji

Annotatsiya: *Ushbu maqolada ta'lim jarayonida fizika fanini o'quvchilarga o'rgatishda noan'anaviy usullardan foydalanish haqida bayon etilgan.*

Kalit so'zlar: *didaktik, kognitiv, eksperiment, differentsiallashtirish*

Noan'anaviy darslar yordamida ta'limni differentsiallashtirish, o'quvchilarning mustaqil bilish faoliyatini tashkil etish, jismoniy eksperiment o'tkazish masalalarini hal qilish mumkin. Bunday darslar gumanitar sinf bo'ladimi yoki fizika-matematika sinfi bo'ladimi, boshqa tarafdoshlikdagi sinflarda o'tkazilishi mumkin. Yo'nalishga qarab, siz ushbu maxsus sinf uchun samarali usullarni tanlashingiz mumkin. Masalan, materialni majoziy va hissiy idrok etishga qaratilgan aniq insonparvarlik moyilligi bo'lgan sinf uchun siz she'riyat, ertaklarda fizika darslarini o'tkazishingiz mumkin. Jismoniy yo'naltirilgan sinflardagi darslar, bu erda material chuqur, batafsil, barcha "nozikliklar" bilan o'rganiladi, konferentsiya yoki ishlab chiqarish korxonasi ekskursiya shaklida o'tkazish yaxshidir. Sinfdagi kognitiv faoliyat o'quvchilarda quvonch, qoniqish, bilishga ishtiyoqni keltirib chiqaradi, o'rganish haqiqiy kuchga ega bo'ladi. O'quvchilarni o'ziga maftun etish uchun esa ular nafaqat "bo'sh idish"dek bilim bilan to'ldirilishi, balki ularda o't olish darajasiga ko'ra bilim cho'qqisiga yetaklaydigan "uchqun"ni yoqishi kerak. Shunda ustoz shogirdning yuragini shodlik bilan uradi, shunda u hamma narsaga qodir bo'ladi.

O'yin, o'rganish va mehnat insonning asosiy faoliyatidir. O'yin o'quvchini ham o'rganishga, ham ishlashga tayyorlaydi, o'zi ham o'qishga, ham ishlashga tayyorlaydi. O'yin bolalarning kuzatuvchanligini va ob'ektlarning individual xususiyatlarini farqlash, ularning muhim xususiyatlarini aniqlash qobiliyatini rivojlantiradi. O'yinlar ijodiy tasavvurga katta ta'sir ko'rsatadi. O'yin davomida o'quvchilarning faolligi ayniqsa muhimdir. Aks holda, biz darsdan kerakli natijani olmaymiz va vaqt shunchaki yo'qoladi. Tarkibning o'zi o'quvchilar faolligini faollashtiradigan o'yinlar mavjud. Bularga barcha hikoya o'yinlari, sayohat o'yinlari, musobaqa o'yinlari, teatr darslari, sud darslari kiradi.

An'anaviy bo'lmagan darslarga rolli o'yinlar kiradi. Bu ijodiy o'yinlar bo'lib, unda o'quvchining barcha harakatlari unga oldindan belgilab qo'yilgan va bu o'yinda bajaradigan roli bilan belgilanadi. Rolli o'yinlar o'yin va didaktik vazifalar jihatidan ham har xil bo'lishi mumkin.

An'anaviy bo'lmagan darslar kuzatishni rivojlantirishga yordam beradi, aqliy va kognitiv faoliyatni faollashtiradi, erkin, bo'shashgan muhitda o'rganishni rag'batlantiradi. Ular tanish narsalarda g'ayrioddiy narsalarni ko'rish, hayotda duch keladigan hodisalar haqida o'zlariga savollar berish qobiliyatini rivojlantiradilar. Hissiy ta'sir talabaning o'yinda qatnashayotganda qiladigan kashfiyot turidan iborat. Asos -haqiqiy hayot. Aynan shu narsa maktab o'quvchilarining sinfda hissiy yuksalishini keltirib chiqaradi, ish samaradorligini oshiradi va ijodiy faollikni rivojlantiradi. Va yangi, siz bilganingizdek, har doim qiziqish va qiziquvchanlikni keltirib chiqaradi, buning namoyon bo'lishida talabalar yangi bilimlarni olishga intiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdusalomova M.N., Sadinov X.P. «Fizika» fanidan amaliy mashg'ulotlar uchun uslubiy qo'llanma. Samarqand, 2009.
2. www.ziyo.com